

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

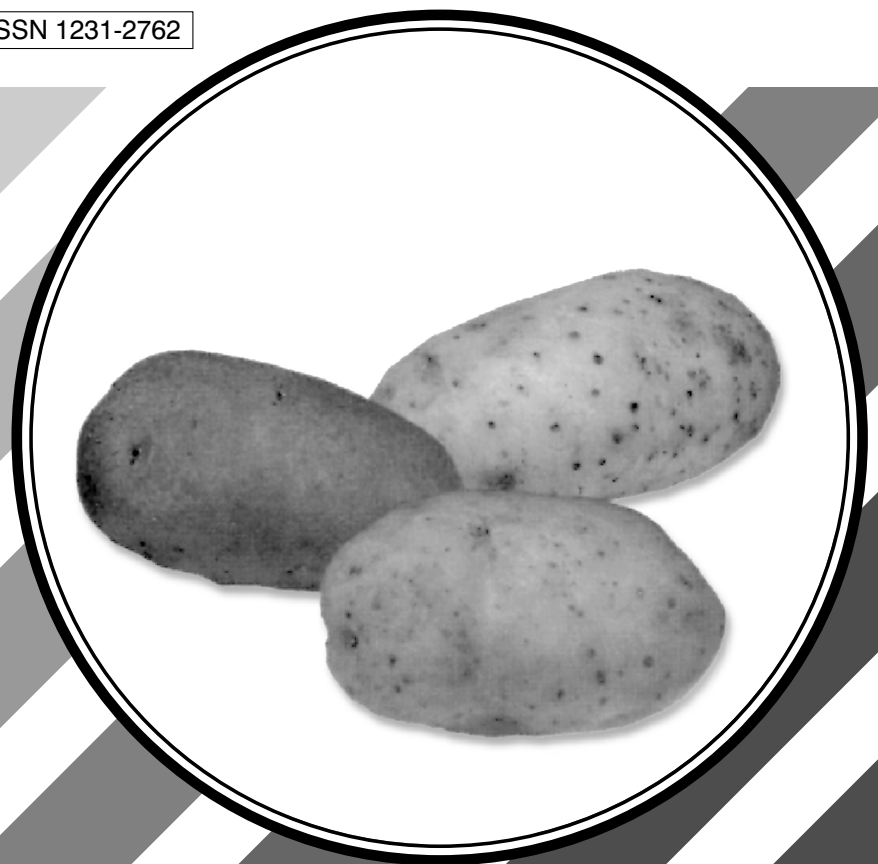
NR
31

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

MAJ 2007

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Rynek ziemniaków w Europie – *J. Rembeza*
- III. Produkcja ziemniaków w Polsce – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- IV. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, E. Rosiak, E. Bochińska*
- V. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski*
- VI. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-616

dr Iwona Szczepaniak
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-770

dr Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-595

dr Jacek Chotkowski
• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31 wew. 233

dr hab. Jerzy Rembeza
• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31 wew. 232

mgr Ewa Bochińska
• ARR • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 661-78-74

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 8.05.2007 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2007 r.

REASUMPCJA

Wzrost cen w sezonie 2005/06 spowodował wyhamowanie spadku, a w niektórych krajach nawet wzrost powierzchni uprawy ziemniaków w 2006 r., która w całej Unii Europejskiej zmniejszyła się o ok. 1%. Opóźnione sadzenie i letnia susza spowodowały dużą obniżkę plonów, zwłaszcza w krajach Europy Środkowej oraz śródziemnomorskich. Zbiory ziemniaków w Unii Europejskiej w 2006 r. obniżyły się w stosunku do ubiegłego roku o około 7%, a w odniesieniu do 2004 r. aż o 18%. W konsekwencji na rynkach europejskich w bieżącym sezonie występuje znaczący wzrost cen.

W bieżącym roku w Unii Europejskiej prawdopodobnie nastąpił niewielki wzrost powierzchni uprawy. Początkowy okres wegetacji przebiegał w korzystniejszych warunkach niż w roku poprzednim, co powinno korzystnie wpłynąć na poziom zbiorów ziemniaków w 2007 r.

W 2006 r. powierzchnia uprawy ziemniaków w Polsce wyniosła 597 tys. ha, wobec 588 tys. ha w 2005 r. i 713 tys. ton w 2004 r. Udział ziemniaków w strukturze zasiewów wy-

niósł 5,2%. Plony ziemniaków obniżyły się o prawie 15%, do 150 dt/ha, wobec 176 dt/ha w roku poprzednim. W porównaniu z rokiem 2004 spadek plonów wyniósł 23,5%. Zbiory ukształtowały się na poziomie 9,0 mln ton i były o 1,4 mln ton mniejsze niż w roku ubiegłym i o 5,0 mln ton niższe aniżeli w 2004 r.

Po ubiegłorocznych zbiorach ceny ziemniaków w Polsce kształtują się na rekordowo wysokim poziomie. Już w sezonie 2005/06 ceny targowiskowe były o 66% wyższe niż przed rokiem, a w sprzedaży detalicznej o 60%. Przewiduje się, że w bieżącym sezonie średnie ceny ziemniaków na targowiskach mogą wynieść ok. 1090 zł/t i być o prawie 50% wyższe niż w sezonie 2005/06. W porównaniu z sezonem 2004/05 wzrost cen jest blisko 2,5-krotny. Wyższe są również ceny skupu. Wyniosą one ok. 295 zł/t, wobec 256 zł/t w sezonie 2005/06.

W sezonie 2006/07 obroty rynkowe ziemniakami są o ok. 10% niższe niż w sezonie 2005/06. Wynoszą ok. 3,26 mln ton, co stanowi ok. 36% zbiorów. Obniżony przerób ziemniaków na

skrobię i spirytus został tylko częściowo zrekompensowany nieco większym wykorzystaniem ziemniaków w produkcji frytek i chipsów. Produkcja skrobi ziemniaczanej wyniosła ok. 80 tys. ton, co stanowi ok. 55% kwoty produkcyjnej. Znacznie niższa jest też sprzedaż ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Wyniesie ok. 1,68 mln ton, wobec 1,83 mln ton w sezonie 2005/06.

Przerób ziemniaków na skrobię, z powodu niskich zbiorów, w sezonie 2006/07 był znacznie niższy niż w poprzednich latach. W sezonie 2007/08 przewiduje się pełne wykorzystanie kontyngentu produkcji skrobi.

Konsekwencją znacznego spadku zbiorów jest istotne zmniejszenie zużycia ziemniaków wewnątrz rolnictwa, zwłaszcza ziemniaków z przeznaczeniem na pasze.

W 2006 r. utrzymała się dobra sytuacja finansowa przemysłu ziemniaczanego, chociaż wskaźniki rentowności były niższe niż w dwóch ostatnich latach.

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 prognoza
Zbiory	19379	15524	13731	13999	10369	8982	11100
Import	71	30	36	89	102	116	100
Razem do dyspozycji	19379	15554	13767	14088	10471	9098	11200
Zużycie w gospodarstwach	13118	9974	8305	8846	5829	4836	6460
- sadzenie	2050	1915	1775	1480	1480	1480	1400
- spasanie	8415	5459	3950	4816	1879	986	2680
- samozaopatrzenie	2653	2600	2580	2550	2470	2370	2380
Sprzedaż razem	3331	3763	3872	3692	3592	3262	3740
- na konsumpcję	1907	1928	1890	1870	1830	1680	1720
- na zaopatrzenie przemysłu*	1405	1695	1873	1792	1742	1567	1960
- na eksport	19	140	109	30	20	15	60
Ubytki i straty	2930	1817	1590	1550	1050	1000	1000

* ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS

W bieżącym sezonie, z uwagi na bardzo wysokie ceny i niską jakość, znacząco zmniejszyła się konsumpcja ziemniaków. Spożycie ziemniaków wyniesie 120 kg/osobę i będzie o 6 kg niższe niż w sezonie poprzednim. W sezonie 2007/08, przy przewidywanych wyższych zbiorach i poprawie jakości ziemniaków, trend spadkowy w ich konsumpcji może zostać zahamowany.

W sezonie 2006/07 nastąpiło dalsze, zdecydowane pogorszenie obrotów handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami. Wzrósł import

przetworów z ziemniaków, a zwłaszcza produktów skrobiowych. Zwiększył się również przywóz ziemniaków nieprzetworzonych. Obniżyła się sprzedaż na rynki zagraniczne skrobi ziemniaczanej i ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Zmniejszył się eksport chipsów i suszów z ziemniaków. Wzrasta jedynie eksport frytek i syropów skrobiowych, ale jego dynamika jest niższa niż ich importu.

W sezonie 2006/07 wartość eksportu ziemniaków i ich przetworów może wynieść ok. 154 mln EUR, importu ok. 208 mln EUR, a deficyt obrotów

ok. 54 mln EUR. W dwóch poprzednich sezonach była nadwyżka w wysokości 2–3 mln EUR. W przyszłym sezonie wzrost eksportu przetworów ziemniaczanych poprawi bilans obrotów.

W 2007 r. powierzchnia uprawy ziemniaków prawdopodobnie będzie zbliżona do poziomu z ostatnich dwóch lat i wyniesie ok. 600 tys. ha. Jeżeli warunki dla wegetacji ziemniaków nie będą odbiegały od przeciętnych, wówczas plony ukształtują się na poziomie ok. 185 dt/ha, a ich zbiory mogą przekroczyć 11 mln ton.

SUMMARY

Reflecting high prices in the 2005/06 season potato area in certain EU countries even increased. However in the whole EU it declined by 1%. Delayed plantings and dry summer resulted in a considerable decline in yields, particularly in Central Europe and Mediterranean countries. In consequence potato crops in the EU were 7% down on 2005 and 14% down on 2004. In response to low production European markets face significant price increases.

A slight increase in potato area is expected in the EU in 2007. First stages of the vegetation period were more favourable for plant growth than it was reported last year, which could have a positive impact on potato yields in 2007.

In 2006 potato area in Poland totalled 597 thousand ha versus 588 and 713 thousand ha in 2005 and 2004 respectively. Potatoes accounted for 5,2% of arable land which was close to the figure for 2005. Potato yields were 15% down on last year and totalled 150 dt/ha. The crops amounted to 9,0 million tons, which was 1,4 million tons down on 2005 and 5,0 million tons down on 2004.

After poor crop last year potato prices also in Poland are exceptionally high. Yet in the 2005/06 season potato prices on local open-air markets and in retail network were respectively 66 and 60% up on the previous season. In the current season potato prices on local open-air markets are forecast 50% up 2005/06 at 1090 PLN/t. Comparing to 2004/05 the prices increased 2,5 times. Also the procurement prices are higher than before. These are forecast at 295 PLN/t versus 256 PLN/t in 2005/06/

The market sales in 2006/07 are estimated 10% down on 2005/06 at 3,26 million tons, which accounts for about 36% of the total crop. A decline in potato processing in distilleries was partly compensated with growing use for the production of crisps and chips. The production of potato starch totalled 80 thousand tons, which accounts for 55% of the production quota. A decline is observed also in the case of sales of ware potatoes for consumption (1,68 million tons versus 1,83 million tons in 2005/06).

Reflecting poor crop, potato processing for starch in 2006/07 is con-

siderably below the figures observed in the previous years. Nevertheless in 2007/08 the production quota is expected to be entirely utilised.

Poor potato crop led to a seep decline in on-farm potato use, in particular in feed use.

Although profitability ratios were lower than in the last two years, the financial standing of potato industry in 2006 reminded fair.

Reflecting very high prices and poor quality potato consumption in 2006/07 showed a considerable decline. Per capita potato consumption is estimated 6 kg down on the previous season. Having forecast increase in crops and some improvement in quality a downward trend in potato consumption in 2007/08 is likely to be hampered.

In 2006/07 the results of foreign trade in potatoes and potato products were subject to a considerable deterioration. The imports of potato products, in particular starch derivatives increased. Some increase was reported also in the case of ware po-

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Crops	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 forecast
Imports	19379	15524	13731	13999	10369	8982	11100
Total supplies	71	30	36	89	102	116	100
On-farm use	19379	15554	13767	14088	10471	9098	11200
- seeds	13118	9974	8305	8846	5829	4836	6460
- feed	2050	1915	1775	1480	1480	1480	1400
- self-provision	8415	5459	3950	4816	1879	986	2680
Market sales	2653	2600	2580	2550	2470	2370	2380
- ware potatoes	3331	3763	3872	3692	3592	3262	3740
- processing potatoes*	1907	1928	1890	1870	1830	1680	1720
- exports	1405	1695	1873	1792	1742	1567	1960
Wastes and losses	19	140	109	30	20	15	60
Crops	2930	1817	1590	1550	1050	1000	1000

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO

tatoes. On the other hand the exports of potato starch and ware potatoes declined. A decline was observed in the exports of crisps and dried potatoes. An increase was reported only in the case of chips and starch syrups; however its dynamics was lower than it was in the case of their imports.

In the 2006/07 season the value of exports is estimated at ca EUR 154 million and the value of imports at EUR 205 million, which gives a deficit of EUR 54 million, versus a surplus of EUR 2–3 million reported for the preceding two years. An increase in the balance of trade is expected in the 2007/08 season, which would re-

flect growing exports of potato products.

No major changes in potato area are expected in 2007 (ca 600 thousand ha). Assuming average weather conditions potato yields in 2007 are forecast at 185 dt/ha. This would give total crops slightly above 11 million tons.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek mięsa (32) • maj 2007,
2. Rynek cukru (31) • czerwiec 2007,
3. Rynek zbóż (32) • czerwiec 2007,
4. Rynek rzepaku (31) • czerwiec 2007,
5. Rynek owoców i warzyw (30) • czerwiec 2007,
6. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (32) • wrzesień 2007,
7. Rynek pasz (22) • październik 2007,
8. Rynek drobiu i jaj (32) • październik 2007,
9. Rynek mleka (33) • październik 2007,
10. Rynek ziemniaka (32) • listopad 2007,
11. Rynek ziemi rolniczej (10) • listopad 2007,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (26) • grudzień 2007,
13. Popyt na żywność (8) • grudzień 2007,
14. Rynek ryb (8) • grudzień 2007.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2007 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks·22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
